

Hajlamosak vagyunk azt hinni, hogy az erőszak csak filmekben, előadásokban jelenik meg, a statisztikák azonban azt mutatják, hogy több nő hal meg erőszak következtében, mint autóbalesetben, vagy rákban, és tízszer több nő esik erőszak áldozatául, mint férfi – dobta be a sokkoló adatbombát **Magyari Tekla**, a Nők Elleni Erőszak Világnapja és a [V-day](#) előadás utolsó idei előadása alkalmából szervezett beszélgetés moderátora.

Tekla [magyarországi adatokat említett](#), utána néztünk, Romániában is [minden félpercben megvernek egy nőt](#). A romániai közvélekedést a nők elleni erőszakról némileg javította a tíz évvel ezelőttihez képest Alexandra Stan énekesnő esete, aki tavaly nyáron nyíltan vállalta, hogy a menedzser párja huzamos ideig verte, míg a végén kórházba került. Feltételezhetően a kulturális hasonlóságok miatt Erdélyben, Székelyföldön sem rózsásabb a helyzet, mint Magyarországon, vagy Románia többi régiójában.

Szalay Zsuzsanna, meghívott pszichológus egyetért azzal, hogy sokkal több a nők elleni erőszakos cselekedet, mint feltételeznénk. A pszichológus számára legtöbbször a problémás gyerekek kapcsán derül ki, egy-egy banálisnak hitt eset révén, hogy apa veri anyát.

Ki viseli a kalapot, kiviseli magát

A legnagyobb misztérium, hogy miért tűrnek a nők, és miért nem lépnek ki ezekből a romboló kapcsolatokból.

Szalay Zsuzsanna több okot is felhozott, amiért az áldozatok, kívülállók számára sokszor érthetetlen módon, nem vetnek véget a helyzetüknek. Szép dolog a hagyományőrzés, de nem kellene kritikátlanul mindent magasztalni, amit őseinktől örököltünk – véli.

A székelyföldi egy tipikus patriarchális társadalom, amelyet olyan hiedelmek, tévhitek uralnak, hogy a férfi a családfő, és az asszony csak azért van, hogy kiszolgálja őt, kedvére tegyen, boldoggá tegye, mi több, az asszony verve jó.

Magadnak csináltad

A fiú és lánygyerekek eltérő nevelésének is következménye a nők elleni erőszak – hangoztatja a pszichológus. A lányokat szelíd, aláztos teremtésnek nevelik, akiknek nem járhat a szája.

Nem ritkán a bántalmazott nőket okolják, bagatellizálják a problémájukat, bűnősként, bűnrészesként állítják be őket, sokszor éppen a saját családtagjaik.

A nő a hibás a nemi erőszakért, mert túl rövid szoknyát, mély dekoltázst visel stb., „kihívja maga ellen a sorsot”. Vagy elmegy a fiúval, benne van a dologban, de egyszer csak olyan fordulatot vesznek az események, hogy **onnantól már nem akarja a szexuális aktust, jelzi is**. A férfi nem vesz erről tudomást, megtörténik az erőszak, és **a nő bűnösnek érzi magát, mert ő is benne volt a dologban** – valameddig. Ezt, ha elmeséli valakinek, akkor nagyon könnyen megkaphatja, hogy „ezt magadnak csináltad, te vagy a hibás”.

Ez a mentalitás olyan pszichológiai patológiákat okozhat, amelyeket csak hosszas terápiával lehet gyógyítani. „Ha csórén állsz előtte, akkor sincs semmi joga, mentsége az erőszakra” – mondja szinte feldúltan a pszichológus.

Rossz kutya, amelyik a maga vackát ugatja

„Hadd el, másnak még rosszabb”, legalább a fizetését hazaadja stb. – teszik jelentéktelenné az ügyet.

Mivel egy kapcsolat alapvetően két félen múlik, a nők is elhiszik, amit egyébként a szülők is hangoztatnak: „magadnak csináltad a bajt”, „a te választásod, edd meg, amit főztél”.

A székely társadalom továbbá nagyon zárt, **a családi problémáknak a kapun belül kell maradniuk**. Ha nagy nehezen megnyílik az áldozat, és elmondja a barátnőjének, bizalmasának a baját, **a család nem a megoldásra, segítségnyújtásra törekszik, hanem megvádolja a nőt, amiért kivitte a kapun a problémát** – számol be Zsuzsanna.

Se veled, se nélküled

Az erőszaktevő, bántalmazó férfi hatalmi pozícióra törekszik, bármi áron. Ha másként nem tudja elérni, akkor az ellenfele lerombolásával próbálkozik.

A vele párkapcsolatban élő nő pedig gyakran **Stockholm-szindrómának is nevezett traumás, ambivalens kötődésben szenved**. Ebben a viszonyban az erőszak és a békés időszakok ciklikusan ismétlődnek, kezdetben csak elcsattan egy pofon, aztán bocsánatkérés, túláradozó kedvesség következik, majd egy idő után újból verés.

A ciklusok egyre inkább lerövidülnek, az agresszió fokozódik, a végén már **elég egy olyan apróság is, hogy a fazéknyél jobbra, vagy balra áll a kályhán**, hogy megverődjön az asszony.

Ilyenkor azzal vigasztalja magát a kiszolgáltatott helyzetű nő, hogy néha kicsit megbolondul a partnere, de alapjában véve rendes ember, virágot hoz, kedveskedik, „szeret engem”. Elkezd vádolni magát, hogy „én is jobban figyelhettem volna, láttam, mennyire ideges, miért kellett úgy fordítanom azt a fazekat”.

Kék foltok az ügyvéd szemszögéből

A nők legtöbbször félelemből nem lépnek ki a bántalmazó kapcsolatból – veszi át a szót **Bugar schi Dalma**, ügyvéd. Nem jelentik a rendőrségen az ügyet, nem mennek láttelepet vetetni a törvényszéki orvostól, mert félnek, és mert igazából nem védi meg őket a törvény.

A családon belüli erőszak megelőzéséért című, [2003-as, 2012-ben módosított 217-es számú törvény](#) definiálja a családerőszak formáit, és

szabályozza, milyen lehetőségei vannak az áldozatnak arra, hogy megszabaduljon helyzetéből, hogyan büntethető az elkövető.

Bugarschi Dalma elmondta, hogy **az erőszakot elszenvedett nők számára az önkormányzatok kötelesek menhelyet létrehozni**, ahová elmenekülhetnek éjszaka, mínusz negyven fokban a gyerekekkel tomboló családtagjaik elől. Mivel nincs rá szankció, sok önkormányzat, köztük **a székelyudvarhelyi sem hozott létre ilyen intézményt.**

Amennyiben jelentjük a családon belüli erőszakot, a bíróság védelmi rendeletet hozhat, amely hat hónapig érvényes, és kérésre meghosszabbítható. Ilyen például a távoltartási végzés, a lakás megosztása úgy, hogy a felek ne találkozhassanak stb. Idén két ilyen ügyet iktatták a városban, ebből az egyiknek aznap járt le a határideje, és nem fogadták el. Nagyon kevés az elfogadott ügyek aránya – összegez az ügyvéd.

Leegyszerűsítve, a törvény kétféle típusú erőszakos bűncselekményt határoz meg: a büntetettet és azt, ami nem járt büntetéssel.

A büntetendő kategóriába tartozik az ütlegetés, testi sértés, nemi erőszak stb. Nem bünteti a törvény a verbális, a lelki és a szociális erőszakot.

Megjegyzendő, hogy az [új Büntetőtörvénykönyv](#) (a továbbiakban Btk.) külön rendelkezik a zaklatásról, és megemelték a családon belüli erőszakért adható büntetési tételt, sokkal nagyobbra, mintha két idegen került volna konfliktusba. A munkahelyi zaklatás szintén bűncselekménynek számít február 1-jétől.

Hogyan bizonyítható a családon belüli erőszak?

Kádár Lukács Sándor, a közrendvédelmi osztály közelségi rendőrségének ügynöke elmondja, miben tud segíteni a rendőrség. A közelségi rendőrség 2004-ben alakult Romániában, feladata a konfliktusok kezelése – tisztázta intézménye szerepét.

Majd ismertette az eljárás menetét rendőri szempontból. A segítségkérő hívások többsége a 112-es segélyhívó számra érkezik, a szolgálatos rendőr fogadja, és utasítja a járőrt, hogy menjen ki a helyszínre.

Többször előfordul, hogy nem engedik be. Amennyiben mégis sikerül bejutnia a lakásba, járőr elkülöníti az agresszív oldalt, legtöbbször a férfit, majd figyelmezteti, hogy mit követett el, és mi a következménye, majd leggyakrabban pénzbeli bírságot ró ki. Az áldozatnak/hölgynek pedig figyelmébe ajánlja, hogy menjen el a sürgősségre, vagy a törvényszéki orvoshoz látelleletet vetetni, majd az új Btk. szerint 3 hónapon belül tegyen panaszt a rendőrségen az agresszió ellen.

A törvényszéki orvos, aki Udvarhelyen a járóbetegrendelőben található hétfőn, szerdán és pénteken 10-12 óra között, megállapítja, hogy a fűtőtest jött-e velünk szembe, vagy a párunk ökle.

A törvényszéki lapon megjelenik, hogy történt-e fizikai erőszak, és a bántalmazás mértéke. A bántalmazást az új Btk. két kategóriába sorolja: a 90 napig gyógyuló sérüléseket egyszeűen bántalmazásnak, a 91 nap fölöttieket pedig testi sértésnek nevezi.

Mindkét kategória esetében **az eljárás megkezdéséhez szükséges az előzetesen tett panasz, melyet a sértett fél tehet meg.**

A családtagok közötti gondatlanságból elkövetett testi sértés esetében hivatalból indul eljárás.

Utések nyom nélkül: esélyem sincs?

A feljelentésnek akkor is van értelme, ha az erőszaknak semmi nyoma – tisztázza a rendőrügynök. Mindig felveszik, iktatják a panaszt a rendőrségen és az ügyészségen is, majd elindul a kivizsgálás.

Amint az ügyészség jóváhagyja az eljárás elindítását, az elkövető státusa megváltozik, gyanúsított lesz, a következő esetekben már lesz előzmény.

Abban az esetben, ha nincsen sem sürgősségiról, sem törvényszéki orvostól papír, a rendőrség előállítja a bántalmazót, mint kivizsgáló szerv, de a döntés az ügyészség kezében van. A rendőrség megnézi, hogy az illető büntetett előéletű-e, ha nem, akkor legtöbbször az ügyész dönt.

Az ügyész kér egy zárójelentést, és a bántalmazó legjobb esetben, de kap egy adminisztratív jellegű büntetést.

„Ami engem bánt, hogy panaszkodnak: elmentem, és a rendőrség nem csinált semmit. Miközben a rendőrség elvégzi a munkáját, a döntést az ügyészség hozza meg a hatályos törvények alapján. **Ha nincs bizonyíték, nincs tanú, nincs büntetett előélet, előzmény, akkor nem tudnak eljárást indítani. A feljelentett eseteknek viszont mind nyoma marad**

” – panaszkodik a rendőrügynök.

Így véd a nőt

Más tehet-e feljelentést? Kívülállóként hogyan tudunk segíteni a bajba jutottakon? – hangzik el a moderátor kérdése. A rendőr válasza: állampolgári kötelességünk, hogy ne legyünk közömbösek, mert mi is bármikor lehetünk áldozatok. Jogi szempontból viszont a törvény kimondja: **a sértett fél kell, hogy benyújtsa a panaszt.** A sértettnek joga van visszavonni azt, és ezzel semmisíti a jogi felelősséget.

A legnagyobb probléma, – vallja a rendőrügynök –, hogy nem lehet befolyásolni a sértettet, **ne vonja vissza a feljelentését, adja már be a panaszt, mert nem változik meg az illető**, újból bántani fog.

Lelki támogatást is nyújthatunk. A nő védi a férfit, mert büntudata van, hogy jóban-rosszbant fogadott, hogy a gyerekei apját jelentette fel, mert meg van félemlítve, zsarolva, továbbra is együtt kell élnie az agresszorral ugyanabban a lakásban, mert a férj megígéri, hogy többet nem fordul elő, és szeretné elhinni.

Ezeket a motivációkat kívülállóként fel kell térképeznünk, meg kell értenünk, ha segíteni akarunk. A bizalmi kapcsolat kialakítása után, ha megtudtuk, hogy mi történt vele, akkor tanácsolhatjuk, hogy menjen el szakemberhez, támogathatjuk döntéseiben.

A családtagok, barátok főként a poszttraumás stressz feldolgozásában tudnak segíteni.

Mi a trauma?

A trauma flashback-ek formájában, azaz emlékek visszavillanásában, pánikreakciókban, kényszeres gondolatokban, rémálmokban, bűntudatként jelentkezik. A nő fokozatosan elveszíti emberi méltóságát, önbecsülését, eltűnnek az énhatárok. A trauma csökkentésénél fontos nevén nevezni azt, ami történt.

Hogy erőszak történt, és nem az áldozat érte a hibás, hanem csakis az agresszor. **Az agresszióra nincs mentség. Semmi**
– mondja Zsuzsa.

„Nagyon kategorikusan ki kell ezt mondani. **Az, hogy naiv voltál, és rövid szoknyát vettél, nem jogosít fel egy felnőtt férfit arra, hogy erőszakot kövessen el**, hogy megüssön stb.” A trauma feldolgozása sokszor évekbe telhet.

Aphrodité esete a fehér lóval

Megfigyelték, hogy az ún. Aphrodité típusú nőkkel történik meg legtöbbször az erőszak. Ezek nagyon erős szexuális kisugárzású, nagyon nőies hölgyek, akik sokszor nincsenek is tudatában ennek a tulajdonságuknak. Védtelenség látszatát keltik, és a nemet mondás képességét, a bántalmazó férfi ismérveit meg kell tanítani nekik.

A bántalmazó férfi jellemzői: nagyfokú impulzivitás, indokolatlan dühkitörések, érzelmi analfabetizmus, az ego kontroll gyengesége, a férfiúi felsőbbrendűségben való hit, kontrollálási vágy. Ezeket kell felismerni, mielőtt komolyabb kapcsolatra lépünk valakivel, mielőtt valakiről elhinnénk, hogy Ő a nagy Ő.

Mert nem a nagy Ő jön, hanem a nagy Agresszor. Az ilyen kapcsolatokat le kell építeni. Még

akkor is, ha nagyon rossz a mai társadalomban egy nőnek egyedül lenni. És az sem igaz, hogy „mégis jobb egy apával, mint anélkül”. Nem, nem jobb egy erőszakos apával, mint anélkül - jelenti ki határozottan a pszichológus.

Tanúskodj, ha kedves az élete

Az ügyvéd elmondja, hogy két típusú bűncselekmény van: az egyiknél az elsődleges panasz alapján indul eljárás, a másiknál a rendőrség hivatalból kezd nyomozni. Úgy is tudunk segíteni, ha elmegyünk a bántalmazottal feljelentést tenni, és tanúskodunk mellette. Mert mindent be kell bizonyítani.

Amíg a barátok, rokonok nem állnak a félelemben élő személy mellé, nehéz elvárni az agressziót elszenvedettől, hogy tegye a kellő lépéseket.

Például nemi erőszak során nem lehet kibékülni, mint a családon belüli erőszaknál. Ezért ha jelentjük, a rendőrség legalább tudomást szerez róla, egyébként az esetek 99 százalékában nem. Épp amiatt, hogy a kívülállók nem állnak az áldozatok mellé, nem tanúskodnak, lebeszélnek a feljelentésről, a törvényszéki orvoshoz menésről.

A törvényszéki orvoshoz mindenképp el kell menni, mert bármikor, ha szükség van rá, lesz bizonyíték, amelyre fel lehet építeni az ügyet.

Hogyan védekezzünk az erőszak ellen?

Nem ellenőrzött városi legendák szerint Udvarhelyen is előfordul, hogy szórakozóhelyeken tizenéves kislányokat itatnak le, kábítanak el, és erőszakolnak meg.

1. Erre megoldás, hogy soha ne fogadjunk el olyan italt, amelyet nem előttünk bontottak ki, és ne tévesszük szem elől egy percre sem az italunkat, ha még kortyolni akarunk belőle. Ha itallal járkalunk, a hüvelykujjunkkal fedjük be az üveg száját.

2. Rostáljuk meg a baráti körünket. Gyakran előfordul, hogy a tinédzserek olyan embereket neveznek barátjuknak, avatnak a bizalmukba, akiknek a nevét sem tudják.

3. Példamutatás: a gyerekek indigó pontossággal lemásolják a szüleiket. Az erőszakos apának erőszakos fia, a megalkuvó anyának megalkuvó lánya lesz.

4. Mielőtt elindulnánk a szórakozóhelyre, nézzük meg, hogy kivel, hová, miért megyünk.

5. Figyeljük meg magunk körül az embereket: jellegzetes menés, magasság, vágás, tetoválás, piercing, frizura.

6. Ha úgy érezzük, hogy követnek az utcán, tesztelhetjük a menési ritmusunk változtatásával: ha az utánunk jövő is lassul, és gyorsul, amikor mi, akkor meneküljünk.

7. Szórakozóhelyen nem tarthatunk magunknál gázsprayt, fehér fegyvert, bűncselekménynek minősül, ezért adjuk le a ruhatárban. Tartásuk egyébként is 18 éven felülieknek lehetséges. A feketepiacon vásárolható dolgok pedig nem biztos, hogy hatásosak.

8. Kivilágítatlan helyen ne közlekedjünk egyedül éjszaka.

9. A védekező eszközt ne a táska legalján tartsuk.

10. Ne menjünk a várostól távol első randizni interneten megismert fiúval.

11. Nem erőszakhoz tartozik, de ne töltsünk fel közösségi oldalakra a háttérben értéktárgyat ábrázoló fényképeket.

12. Kiskorúak esetében: gyakoroljuk a szülő-gyerek kommunikációt. A szülő gondoskodik arról, hogy a gyerek félelem nélkül avathassa bizalmába, a gyerek pedig mindent mondjon el, mert a szülő felelőssége az ő testi-lelki épsége, és neki kell megvédenie.

13. Ha meg akarnak erőszakolni, verni stb. a rendőrügynök azt tanácsolja, hogy mérjük fel a helyzetet, addig ne hívjuk ki a sorsot magunk ellen a túlzott ellenkezéssel, mert sokkal nagyobb sérüléseket szenvedhetünk, amíg nem tudunk segítséget hívni.

14. Ha éjszaka közlekedünk, vagy erőszakos a partnerünk, családtagunk, a rendőrség, mentők száma, legyen gyorshívószámként beállítva.

15. A családon belüli erőszaknak kitett nők soha ne meneküljenek a zárt sarkok, zugok fele. Ajtó, ablak, menekülési lehetőség legyen a közelben.

16. Ha gyakran előfordul az erőszak, mindig legyen összeállítva egy sürgősségi csomag: a nő és a gyerekek váltóruháit, hivatalos iratainak másolatát kell tartalmaznia, ha menekülni kell.

17. A 112 helyett a helyi rendőrség számát pötyögjük, Udvarhelyen a 0266-211-125, 02662111 25-öt, mert rövidebb idő alatt tudnak reagálni, helyszínre érkezni.

18. Ha a 112-öt hívjuk, meg kell mondanunk, kik vagyunk, és pontosan hol, mi történik velünk, mert a sürgősségi hívás a megyeszékhelyre érkezik, és nem mindegy, hogy az ottani Petőfi utcába, vagy a szomszéd városiba megy ki a járőr.

19. Ha nagyon nagy a baj, tudnunk kell, önvédelemnek az minősül, amikor a védekezés arányos a támadással, annak az erejével és időintervallumával. Sokéves zaklatást nem lehet önvédelemből egy késszúrással elintézni.

20. A legveszélyesebb időszak, amikor a nő bejelenti, hogy el akar válni, elhagyja a férfit. Sokszor megtörtént, hogy a férfi megölte a nőt a gyerekekkel együtt. Ilyenkor fokozott családi és rendőri védelemre van szükség.

21. Udvarhelyen jelenleg a családsegítő szolgálathoz, a telefonos lelkisegély-szolgálathoz (0745800808, 0723800808), az Erdélyi Életvédők egyesületéhez fordulhatunk. Kolozsváron működik az Artemis egyesület, amely kimondottan nővédő szervezet, a kórházakban pedig biztosítanak pszichológiai ellátást is az erőszakot elszenvedetteknek.

Az erőszak hatékony visszaszorítását úgy lehetne megoldani, ha mindenki jelentené és végigvinné az ügyet. Ehhez pedig menhelyre lenne szükség, hogy a bántalmazottnak ne kelljen visszatérnie az agresszor közelébe, és újabb sérelmeknek kitennie magát, a család és a hatóságok meg tudják védeni.

Mindenképp mondjunk nemet az erőszakra, tegyünk feljelentést, segítsünk azokon, akik ki vannak téve az agresszióknak – vonták le a következtetést a szakemberek.